

Raziskovalne metode – - 5

Primož Južnič

**Bibliometrija, Analiza
vsebine, Intervju in
Fokusne skupine**

Sistem znanstvenega informiranja in komuniciranja

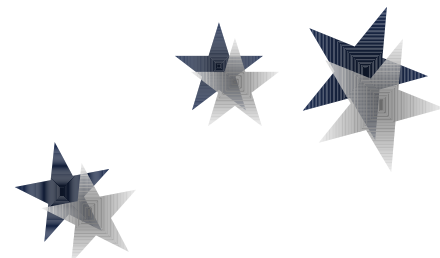
Osnovna značilnost procesa znanstvenega informiranja in komuniciranja je objavljane rezultatov dobljenih z raziskovalnim delom,

Ta omogoča:

- preverljivost in ponovljivost raziskovanja in je s tem tudi porok zanesljivosti in resničnost dobljenih rezultatov.

Ta je pogoj:

- vsakega znanstvenega raziskovanja in napredka v znanosti.

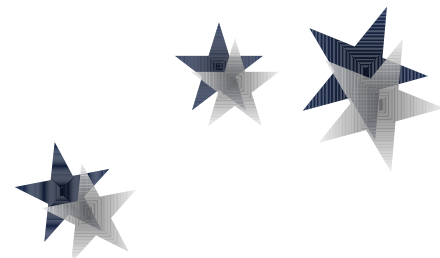
Opredelitev

Znanstveno področje, ki se ukvarja s to lastnostjo znanosti in jo poskuša tudi ustrezno kvantificirati se imenuje

BIBLIOMETRIJA

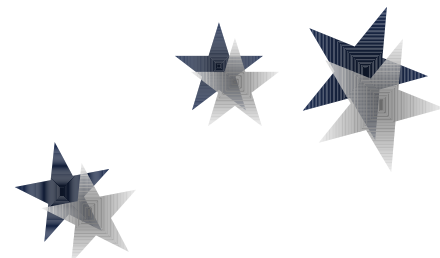
(bibliometrika - bibliometrics od gr. biblos knjiga), saj je ta proces, do pred kratkim, praviloma potekal preko tiskanih objav.

Opredelitev področja

Bibliometrija je raziskovanje kvantitativnih aspektov, produkcije in diseminacije, ter uporabe zapisanih (znanstvenih) informacij.

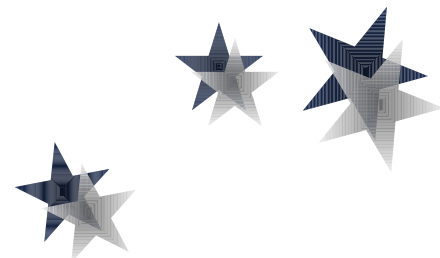
Razvija različne metode in modele, s katerimi meri oz. zbira te kvantitativne podatke. Prva tako oblikuje posebne indikatorje in merila. Te pa nimajo samo teoretičnega, ampak tudi vse večji aplikativni značaj.

Aplikativnost

Aplikativni značaj bibliometrije izhaja iz vse večjega pomena, ki ga ima znanstveno raziskovanje za proces gospodarskega in družbenega razvoja.

Analiza citiranja

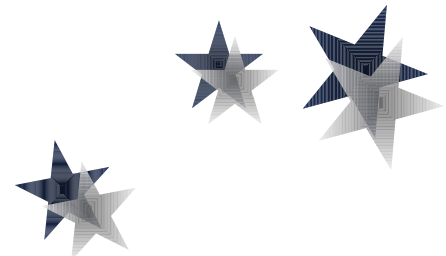
- Analiza citiranja je postalo splošno sprejeto merilo za oceno znanstvenega prispevka, objav raziskovalnih rezultatov in pomoč pri iskanju po informacijskih virih.
- Teorija o kumulativnosti znanstvenega raziskovanja je teoretična in filozofska osnova teorije citiranja.

Zakaj je tako popularna?

Najpomembnejše bibliometrijsko orodje!

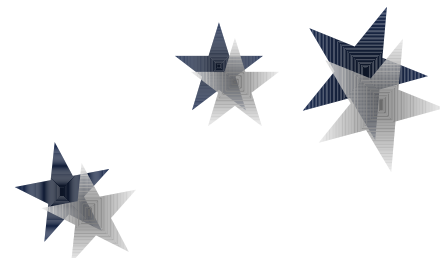
- Osredotoča se na objave (članke) in njihovo citiranje. .
- Ne meri neposredno kvaliteto raziskovanja, temveč odmev objavljenih rezultatov.

Uporaba rezultatov

- Ocena odmevnosti oz. kvalitete objav raziskovalnega dela.
- Ocena določene raziskovalne politike.
- Pomoč pri izbiri serijskih publikacij v knjižnicah, ki podpirajo raziskovanje.
- Iskanje relevantnih informacij oz. primarnih dokumentov

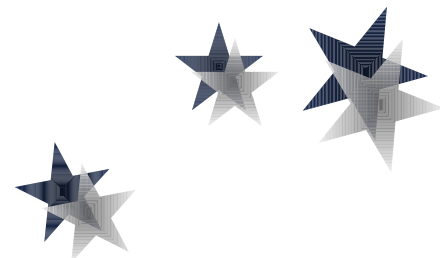

Orodja in metode

Številne možnosti analize:

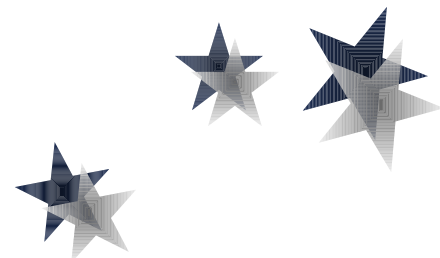
- Naslovov in ključnih besedi,
- Avtorjev,
- Institucij,
- Revij,
- Webometrija,
- Citiranje ...

Zakaj bibliometrija?

- Enostaven dostop do podatkov, razumevanje in uporaba,
- Splošna in matematična (objektivna),
- Omogoča primerjavo,
- Konsistentna in ponovljiva.

Bibliometrijska merila

Najbolj znan primer:

Dejavnik vpliva je zasnovana na kratkoročnem citiranju, vrednosti in merilu pogostosti s katero je povprečen članek citiran v določenem obdobju.

- Število citatov v enem letu (x) člankov objavljenih v preteklih dveh letih ($x-1$ & $x-2$) deljenih s številom člankov objavljenih v peteklih dveh letih ($y-1$ & $y-2$).

Izračun

2008 = x

- Citati prejeti v letu 2008, člankov objavljenih v predhodnih dveh letih

2007(X-1) = 100, 2006(X-2) = 200, Total = 300

- Objavljeni članki 2008 = y

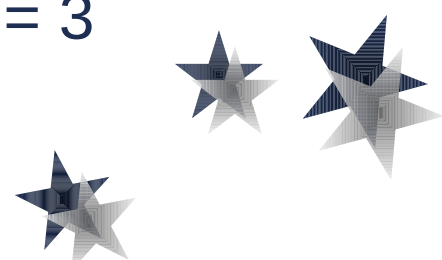
2007 (Y-1) = 50, 2006 (Y-1) = 50, Skupaj = 100

- izračun

Citati 2008 člankov iz 2006 & 2007 = 300

----- = 3

Članki objavljeni 2006 & 2007 = 100

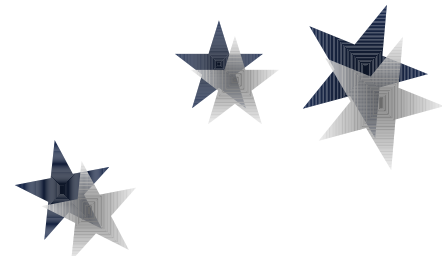

H-Indeks

H-indeks (Hirsch): meri vpliv posameznega znanstvenika in **ne** revije.

Osnova za merjenje vpliva posameznega znanstvenika je število objavljenih člankov in število citatov, ki so jih le-te prejeli. Če je znanstvenik objavil n člankov, ki so bili citirani vsaj n -krat, bo njegov H-index najmanj n .

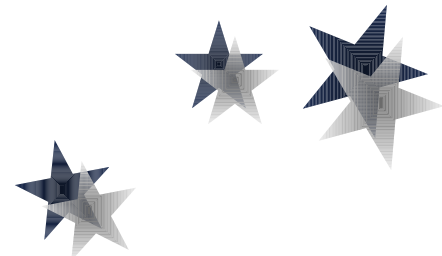

**Več o bibliometriji v članku
objavljenemu v Zborniku o
raziskovalnih metodah.**

11/03/14

Primož Juznic, BINK, FF4 Univerza v L

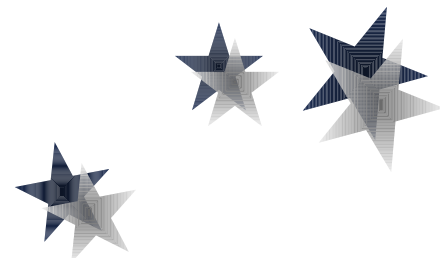

Analiza vsebine

Sestavljajo jo postopki, ki opredelijo, merijo in analizirajo tako vsebino kot pomen besedil, sporočil ali dokumentov.

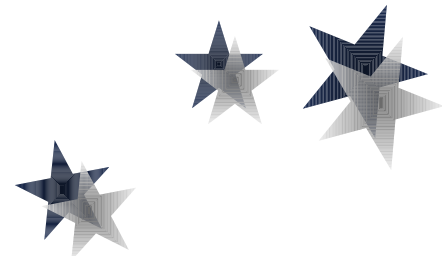
Analiza vsebine je lahko kvantitativna ali kvalitativna.

Kvantitativni pristop

- Osredotoča se na vsebine,, ki so merljive in jih je možno šteti.
- Raziskovalno vprašanje je oblikovano kot hipoteza.
- Uporaba standardiziranih orodij, ki imajo preverjeno veljavnost in zanesljivost.
- Uporaba statističnih metod pri analizi podatkov.

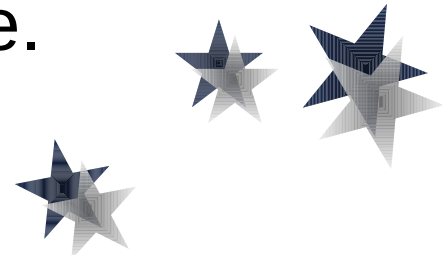

Kvalitativni pristop

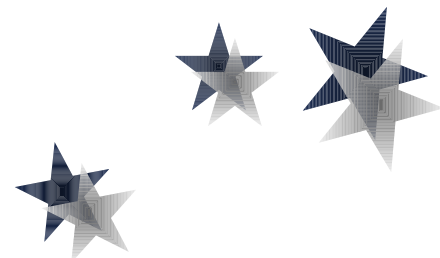
- Osredotoča se na vsebino in ne izvaja le enostavnega štetja.
- Uporablja kodiranje podatkov, ki ga je moč spreminjati med raziskavo, če je to potrebno.
- Analiza dobljenih podatkov je zasnovana na teoriji oz. na predhodnih relevantnih raziskovalnih rezultatih, ki služijo kot njeno vodilo.
- Uporaba enostavne, opisne statistike.

Raziskovalna vprašanja

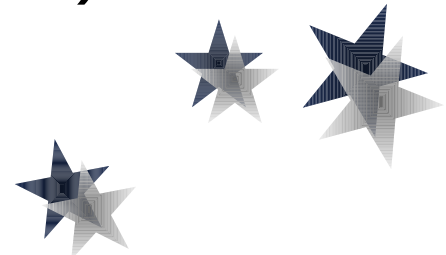
1. Katere podatke analiziramo?
2. Kako so opredeljeni?
3. Kaj je populacija in kako smo opredelili vzorec?
4. Kaj je vsebina po kateri smo opredelili analizo?
5. Kakšne so omejitve analize?

Kaj lahko analiziramo

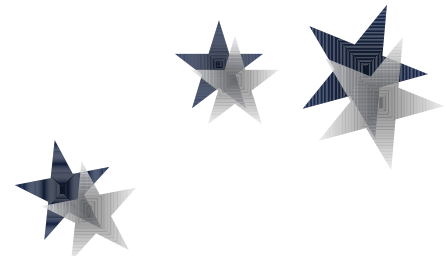
---

1. Pisne besedila (knjige, revije, uradni dokumenti...)
2. Vizualne zapise (filme, TV oddaje...)
3. Besedila zvočnih zapisov
4. Spletne strani
5. Drugo (računalniške programe...)

Intervjuji in fokusne skupine

Intervju je ena najstarejših raziskovalnih metod v družboslovju. Fokusne skupine je podobna metoda, ki pa se pojavi kasneje.

Potek intervjuja

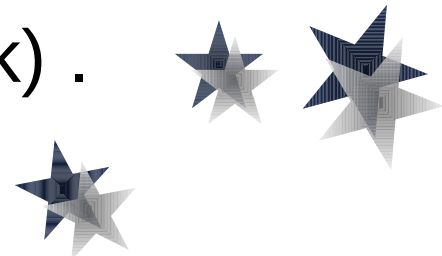
- Intervju opravi raziskovalec in so zasnovane na tem kaj respondent pravi.
- Pri intervjuju, raziskovalec dela direktno z respondentom.
- Intervjuji so časovno potratni in zato tudi dragi.
- Raziskovalca razumemo kot del merilnega instrumenta.

Vrste intervjuja

- Nestrukturiran, neformalen in odprt,
  - Voden, pol-strukturiran,
  - Strukturiran, standardiziran in zaprt.
-
- Intervju je lahko popolnoma standardiziran, ko vsem intervjuirancem postavimo ista vprašanja, ali izbirajo odgovore med enakimi možnostmi (dejansko je to vprašalnik) .

Pristopi

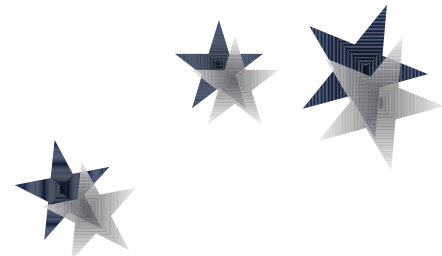

- **kvalitativen**

**Ne-strukturiran in delno strukturiran
intervju.**

- **Kvantitativen**

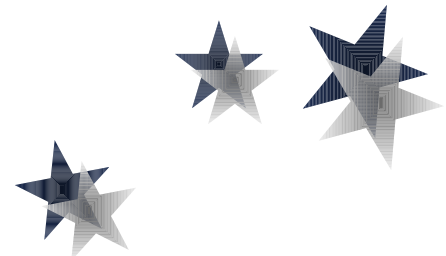
Strukturiran

Stopnje intervjuja

- Načrtovanje - planiranje poteka intervjuja.
- Intervjuiranje – opravljanje intervjuja.
- Prepis - priprava vsebine intervjuja za analizo.
- Analiza – odločitev o namenu, tematiki in in obliki metod analize, ki so najbolj primerne. .
- Preverjanje – zagotovitev veljavnosti rezultatov analize intervjujev.

Fokusne skupine

Fokusna skupina je oblika intervjuja, ki pa je specifična. Oblikovana je tako, da razkriva mnenja in poglede manjših skupin, sorodnih udeležencev.

Metoda fokusnih skupin je vedno kvalitativna.

Zagotavlja takojšne povratne informacije.

Več v predavanjih dr. V. Zabukovec.

